

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.187/2014/8. szám

A Debreceni Ítéltábla a Sz-né S. G. (címe) pártfogó ügyvéd által képviselt felperes neve (címe) felperesnek, az Országos Bírósági Hivatal Elnöki Titkárság Jogi Képviseleti Osztálya (címe) által képviseltTörvényszék (címe) alperessel szemben bírósági jogkörben okozott kártérítés iránt indított perében a **Miskolci** Törvényszék 10.P.20.536/2013/30. számú ítélete ellen a felperes részéről 32. sorszám alatt előterjesztett és 33. sorszám alatt indokolt fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A felperes pártfogó ügyvédjének a díját az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A Debreceni Munkaügyi Bíróság a felperes által az **X** Kht. ellen felmondás jogellenességének megállapítása és anyagi követelés iránt indított perében a 2008. február hó 19. napján kelt 1.M.570/2007/10. szám alatti ítéletével megállapította a felmondás jogellenességét, és kötelezte az ottani alperest, hogy a felperest változatlan feltételekkel pályázati asszisztens munkakörben foglalkoztassa tovább, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A felperes fellebbezése folytán a másodfokú bíróság a 2.Mf.20.426/2008/3. szám alatti, 2008. május hó 8. napján kelt részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének a felmondás jogellenességének megállapítására és az eredeti munkakörben való továbbfoglalkoztatására vonatkozó részét helybenhagyta, ezt meghaladóan pedig azt hatályon kívül helyezte. Az ítélete indokolásában kifejtette: mivel a felperes fellebbezésében a jogellenesség megállapításának indokolását támadta, ezért nem tekintette a felmondás jogellenességének megállapítását az első fokú ítélet nem fellebbezett részének. Az eredeti munkakörbe visszahelyezés tekintetében is így értelmezte a fellebbezést, mivel abban a felperes azt is vitatta, hogy az eredeti munkaköre pályázati referens volt-e.

A Legfelsőbb Bíróság a 2009. június hó 3. napján kelt Mfv.I.10.859/2008/5. szám alatti részítéletével hatályon kívül helyezte a másodfokú bíróság részítéletének azon rendelkezését, amellyel a felmondás jogellenességének megállapítására vonatkozó elsőfokú döntést helybenhagyta, és megállapította, hogy az első fokú ítélet felmondás jogellenességét megállapító rendelkezése fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett, míg a továbbfoglalkoztatásra vonatkozó rendelkezéseket hatályában fenntartotta, egyebekben a jogerős részítéletét nem érintette. Az indokolásában kifejtette, hogy a felmondás jogellenességét megállapító első fokú ítéleti döntést a felek nem támadták, és a felperes a fellebbezésében maga is úgy nyilatkozott, hogy keresetében kérte a felmondás jogellenességének megállapítását, ami megtörtént. Emiatt a másodfokú bíróság jogszabálysértően, a fellebbezés kereteit túllépve döntött a munkaviszony megszüntetésének jogellenes voltáról. A felmondás jogellenességét kimondó ítéleti döntés tehát jogerőre emelkedett annak ellenére, hogy a felperes a visszahelyezés körében vitatta az általa betöltött munkakört.

A felperes 2008. február hó 19. napján - az első fokú ítélet kihirdetése után, de még annak kézhezvétele előtt - érdeklődött a munkáltatójánál, hogy mikor kezdheti meg munkaviszonyát, ám érdemi választ nem kapott. A munkaadó 2008. március hó 21. napján szólította fel a felperest a munkavégzés megkezdésére, aminek a felperes nem tett eleget. Emiatt a munkaviszonyát a munkáltatója újból felmondta, ezért a felperes a rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítása iránt keresetet terjesztett elő azzal az indokkal, hogy a munkaügyi bíróság ítélete még nem emelkedett jogerőre akkor, amikor a munkaviszonyát az ottani alperes rendkívüli felmondással megszüntette, így nem volt köteles munkavégzésre a munkáltatójánál. Ezt igazolta az a körülmény is, hogy a munkaügyi bíróságtól a jogerőre vagy részjogerőre emelkedésről nem kapott tájékoztatást.

A hatályon kívül helyezésre tekintettel folytatódó eljárásban a volt Debreceni Munkaügyi Bíróság az 1.M.245/2008/21. szám alatt 2009. június hó 30. napján hozott ítéletében az ottani alperest a felperes javára 9 288 Ft költségtérítés megfizetésére kötelezte, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az ítélet indokolásában kifejtette, hogy a később meghozott másodfokú részítéleti döntéstől függetlenül azt kellett vizsgálnia, hogy az elsőfokú bíróság határozata alapján a felperes munkavégzési kötelezettsége 2008. március hó 20. napjától fennállt-e. Az tény, hogy az elsőfokú bíróság a részjogerőre vonatkozásában intézkedést nem tett, ettől függetlenül a felperesnek tudnia kellett, hogy őt az első fokú ítélet rendelkezései alapján 2008. március hó 20. napjától munkavégzési kötelezettség terhelte. A felperes már az első fokú ítélet kihirdetése napján jelezte munkáltatója felé a munkavégzési szándékát, és tudta azt is, hogy sem a jogellenes felmondás, sem a továbbfoglalkoztatás kérdésében nem nyújtott be fellebbezést. A részjogerő kérdésében a felperes addig lehetett bizonytalanságban, amíg az elsőfokú határozattal szemben nyitva álló jogorvoslati határidő el nem telt. Az alperes fellebbezést nem terjesztett elő, ezért is rendelkezett 2008. március hó 21. napján arról, hogy a felperes 2008. március hó 25. napján álljon munkába, mivel a jogerős bírósági ítélet értelmében már a megelőző napon meg kellett volna kezdenie a munkavégzést. Erre a felperes válasza az volt, hogy még átgondolja. A felperes azon álláspontja megalapozatlan volt, hogy a telefonon közölt felhívásnak azért nem tett eleget, mert **K. K.** és **T. K.** nincsenek döntéshozó pozícióban, hiszen a munkáltatói jogkör gyakorlója döntése

közlésével más alkalmazottat is megbízhat. A felperes munkaviszonyának rendkívüli felmondására az a körülmény vezetett, hogy a munkáltató szóbeli és írásbeli felhívásai ellenére nem jelent meg munkavégzésre, s emiatt került sor hat nap elteltével a rendkívüli felmondásra.

A felperes fellebbezése folytán a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság a 2.Mf.21.993/2009/5. szám alatti ítéletével az első fokú ítéletet helybenhagyta. Az ítélet indokolásában hangsúlyozottan kiemelte, hogy a felperes továbbfoglalkoztatását elrendelő döntést a felek nem fellebbezték meg, ezért az első fokú ítélet ezen része 2008. március hó 19. napján jogerőre emelkedett. A felperes által 2008. február 19. napján írt levél azt támasztja alá, hogy a fentiekkel ő is tisztában volt. Kiemelkedő jelentősége volt annak, miszerint a felperes a munkaviszonyát továbbra is fent kívánta tartani, aminek tükrében mindenképpen elvárható lett volna tőle, hogy az alperes felhívására a munkahelyen munkavégzésre megjelenjen. Ennek ellenére a felperes munkára nem jelentkezett, és nem jelezte távolmaradásának okát, amivel szándékosan és olyan jelentős mértékben szegte meg munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét, mely a rendkívüli felmondás alkalmazását jogszerűen vonta maga után.

A Legfelsőbb Bíróság a Mfv.I.10.149/2010/6. szám alatti ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Határozata indokolásában rámutatott arra, hogy a felperes a felülvizsgálati kérelmében előadottak szerint szembehelyezkedett saját korábbi magatartásával, különösen a 2008. február hó 19. napján kelt levélben foglaltakkal. Ez a magatartás nem megengedett, és a törvény védelmében nem részesül. Önmagában az a körülmény, hogy az ítélet jogerőre emelkedésének megállapítása deklaratív bírói aktussal nem történt meg, nem alkalmas a felperes mulasztásának kimentésére. A jogban járatlan felperes munkáltatóhoz írt levele és a fellebbezése is azt támasztja alá, hogy tisztában volt azzal, miszerint a munkáltatójánál meg kell jelennie, aminek nem tett eleget, ezért a saját felróható magatartására előnyök szerzése végett nem hivatkozhat.

A felperes keresetében 1 000 000 Ft nem vagyoni és 4 427 855 Ft vagyoni kár (elmaradt jövedelem) megtérítésére kérte kötelezni az alperest. Kérte továbbá annak megállapítását, hogy a jóhírnévhez fűződő személyiségi joga sérült meg a Debreceni Munkaügyi Bíróság 1.M.245/2008/21. szám alatti ítéletében szereplő „kötelezettségszegés” és „igazolatlan távollét” kifejezések használatával, valamint a alperes neve 2.Mf.21.993/2009/5. szám alatti ítéletében az alábbiakkal: „a felperes meg nem jelenésével munkaviszonyából származó lényeges kötelezettségét szándékosan olyan jelentős mértékben megszegte, mely megalapozza a rendkívüli felmondás alkalmazását”. Álláspontja szerint az első munkaügyi perben az elsőfokú bíróság kirívóan súlyos jogsértést követett el azzal, hogy az ítélete részjogerejét nem állapította meg, arról tájékoztatást nem adott, és mindezzel őt lényegében munkaviszony nélküli munkavégzésre kötelezte. A továbbfoglalkoztatásról szóló részítéletet újra kellett volna tárgyalni, ám mulasztott a másodfok, amikor a továbbfoglalkoztatás újratárgyalását nem rendelte el. A másodfokú részítéletben rögzített azon indokolás, hogy lényeges eljárási szabálysértés történt, mely a másodfokú eljárásban nem orvosolható, azt is jelenti, miszerint a másodfokú bíróság a továbbfoglalkoztatásról szóló részítéletet is hatályon kívül helyezte, és újratárgyalásra kötelezte az elsőfokú bíróságot. A lényeges eljárási szabálysértés pedig kártérítési felelősséget von maga után.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a 30. sorszám alatt meghozott ítéletében a felperes keresetét elutasította, és kötelezte őt, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 15 000 Ft perköltséget. Megállapította, hogy a le nem rótt 325 700 Ft kereseti illetéket és a pártfogó ügyvéd munkadíját az állam viseli.

Határozatának indokolása szerint a bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti perekben csak a kirívóan súlyos jogsértések vezethetnek esetleges jogellenesség megállapítására.

A Pp. 230/A. §-a az első fokú tanács elnöke feladatává teszi a határozat jogerejéről szóló záradék kiállítását, amely vonatkozásban mulasztás történt. Ez a mulasztás azonban nem minősült kirívóan súlyos jogsértésnek.

A felperes maga is felróható módon járt el, amikor nem jelentkezett munkavégzésre, mert az első fokú ítélet kihirdetését követően írásban azonnal információt kért arról a munkáltatójától, hogy munkavégzésre mikor jelentkezhet, majd fellebbezéssel nem támadta a felmondás jogellenességét megállapító ítéleti rendelkezést, továbbá a munkáltatója munkavégzésre való felszólítására, telefonos megkeresésére nem reagált. Ekként a kára nem azzal áll okozati összefüggésben, hogy a részjogerőről a munkaügyi bíróság őt nem értesítette, hanem azzal, hogy munkavégzésre a munkáltató felhívása ellenére nem jelent meg.

A felülvizsgálati eljárásban hozott határozat megállapította, hogy az első fokú ítélet a felmondás jogellenességének megállapítása iránti részében jogerőre emelkedett, míg a továbbfoglalkoztatásra vonatkozó rendelkezéseket hatályában fenntartotta. Ebből következően a megismételt eljárásnak nem volt tárgya a felperes továbbfoglalkoztatása. A felperesnek önként kellett volna munkavégzésre jelentkeznie, ezért értelemszerűen nem kötelezték „munkaviszony nélküli munkavégzésre” sem.

A következetes bírói gyakorlat szerint a hivatalos szervek eljárása során is megvalósulhat személyiségi jogsértés, de önmagában az eljárás tartalma és az abban használt kifejezések ilyen jogsértés megállapítására nem vezethetnek. A felperes által sérelmezett kifejezések jogi szakkifejezések, holott a személyiségi jogsértés megállapítására csak olyan kijelentések vezethetnek, melyek a felperes vonatkozásában valótlanok és sértőek.

A felperes teljes személyes költségmentessége folytán a kereseti illetéket és a pártfogó ügyvéd díját az állam viseli, továbbá a felperes a pervesztessége okán köteles az alperesnek perköltséget fizetni, ami jelen esetben az alperes jogi képviselőjének munkadíját jelenti, s melynek összegét az elsőfokú bíróság a kifejtett képviseleti tevékenységgel arányban állóan állapította meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak megváltoztatását és a keresetének való helyt adást kérte. Változatlanul állította, hogy a

részjogerőről történt értesítés hiánya kirívóan súlyos jogsértésnek minősül, ami megalapozza az alperes kártérítési felelősségét, ő ugyanis nem tudott arról, hogy a részjogerő mikor állt be, továbbá a Legfelsőbb Bíróság ítélete csak egy évvel később került meghozatalra. Amikor őt munkára hívták, eljárta a bíróságoknál a jogerő tisztázása érdekében, ezáltal megtett minden tőle elvárhatót. A fellebbezése tartalmával összefüggésben hivatkozott arra, hogy az alperes is tévedett annak terjedelmét illetően, ezért tőle, mint laikustól nem várható el annak alapján a részjogerő ismerete. Az általa írott levélre sem lehetett volna megalapozottan hivatkozni, mert akkor még nem történt meg az ítélet kézbesítése, ahogy a fellebbezés sem, továbbá az eljárta bíróság elhallgatta a 2008. május hó 8. napján kelt levelét, ami bizonyítja, hogy mikor szerzett tudomást ténylegesen a jogerőről. Őt munkára egy aláírás és pecsét nélküli levélben, valamint a munkáltató képviselőjére nem jogosult személyek szóban hívták, akikkel közölte, hogy a jogerőre emelkedést követően megy majd dolgozni. Ebben az időszakban nem is állt munkaviszonyban, mert azt a munkáltató rendes felmondással megszüntette, és ekkor még nem volt ismert a Legfelsőbb Bíróság ítélete. Csak akkor lett volna köteles a munkavégzésre, ha a munkáltató a felmondását visszavonta vagy új munkaszerződést kötött volna, ám ezekre nem került sor. Kizárólag a visszaható hatályú joggyakorlás alapján várták el tőle az eljárta bíróságok a munkavégzést, márpedig erre nincs törvényes lehetőség. Változatlanul fenntartotta álláspontját a továbbfoglalkoztatás tárgyalásának szükségességével összefüggésben. Sérelmezte az alperes javára megállapított perköltséget, mert munkadíj megállapítására nem kerülhetett volna sor, míg az útiköltség igazolása nem történt meg, s azt sem igényelhetette alappal az alperes. Kérte az alperes megnyilatkozását abban a kérdésben, az első munkaügyi perben meghozott részítéletében „az eredeti munkakörben továbbfoglalkoztatására vonatkozó részét helybenhagyja” kitételnél csupán az eredeti munkakörre gondolt, vagy a továbbfoglalkoztatására is.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján.

Az ítélet tábla a fellebbezést alaptalannak találta a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, amiből az irányadó jogszabályok megfelelő alkalmazásával helytálló következtetésre jutott. A döntésének indokaival is maradéktalanul egyetért az ítélet tábla anélkül, hogy azokat ehelyütt megismételné, ezért csupán a fellebbezésben foglaltakra figyelemmel mutat rá az alábbiakra:

A felperes keresetének az alapját az képezte, hogy ő amiatt esett el a továbbfoglalkoztatásától, mert ő 2008. március hó 21. napján nem volt tisztában az első fokú munkaügyi ítélet részjogerejével, és ezért nem jelentkezett munkavégzésre. Ez pedig annak a következménye, hogy őt az elsőfokú bíróság nem értesítette a részjogerő beálltáról, amivel kirívóan súlyos jogsértést követett el, s ez kártérítési felelősséget von maga után.

Erre tekintettel a jelen jogvita elbírálása szempontjából teljesen közömbös, hogy milyen tartalmú döntést hozott a megyei bíróság 2008. május hó 8. napján, és azt miként változtatta meg a Legfelsőbb Bíróság, mert ezek a történések olyan időszakra esnek, amikor a felperes kárához vezető esemény - a munkaviszonyának ismételt és ezúttal eredményes felmondása - már bekövetkezett.

Az alperes kárfelelőssége szempontjából kizárólag annak van jelentősége, hogy a Debreceni Munkaügyi Bíróság 2008. március hó 21. napjáig, illetőleg ameddig a felperes a munkát fel kellett volna vennie, követett-e el bírósági jogkörben okozott kártérítési felelősséget megalapozó kirívóan súlyos mulasztást, avagy ilyen nem róható az alperes terhére.

Tény, hogy az első fokú ítéletet meghozatala és a felperes munkavégzésre való felhívása között 31 nap telt el. A fellebbezési határidő 2008. március hó 19. napján járt le. Az ezt követően eltelt, de a jelen perben releváns időben a felperes részjogerőről történő értesítésének elmaradása nem értékelhető olyan kirívóan súlyos jogsértésként, ami alkalmas lenne az alperes kárfelelősségének megalapozására, sőt, ezen időszakban az értesítés elmaradása egyáltalán jogsértésként sem értékelhető.

Ebben a tekintetben annak kell elsősorban jelentőséget tulajdonítani, hogy egy ítélet (rész)jogereje nem attól következik be, mert azt a bíróság (rész)jogerőre emeli, illetőleg megállapítja a jogerő beálltát, hanem arra a fellebbezési határidő lejártával a törvény erejénél fogva - ipso iure - kerül sor. Ez következik a Pp. 228. §-ának (3) bekezdésének első mondatából: ha a határozat ellen fellebbezésnek helye van és a felek a (2) bekezdésben meghatározott lehetőséggel nem éltek, de fellebbezést az erre jogosultak egyike sem nyújtott be, a határozat a fellebbezési határidő leteltét követő naptól kezdve jogerős.

A Pp. 230/A. §-ának (1) bekezdése szerint az első fokon eljáró tanács elnöke a határozat eredeti példányára vezetett záradékkal tanúsítja a határozat jogerejét. A jogerő határozatra történő rávezetése tehát nem konstitutív, hanem mindössze egy deklaratív aktus a bíróság részéről, ahogy az erről való értesítés is - miként magából a szóból következik - csupán a tájékoztatást szolgálja. Ez utóbbival összefüggésben a Pp. 230/A. §-a (3) bekezdésének első mondata rendelkezik: a jogerő megállapításáról a felet a jogerő beálltától számított nyolc napon belül értesíteni kell. Ez a rendelkezés azonban 2009. január hó 1. napjától hatályos, míg 2008. márciusában a törvény az értesítési kötelezettséget határidő megjelölése nélkül írta elő. Mindebből következően az, hogy a felperes részjogerőről történt értesítésére a munkavégzésre való felhívásig, illetőleg az abban megjelölt időpontig nem került sor, nem valósított meg jogszabálysértést. A Pp. 230/A. §-ának (4) bekezdésében írtak okán - pl. a csatlakozó fellebbezés lehetősége miatt - a záradék hiánya sem róható az elsőfokú bíróság terhére.

A másik oldalt vizsgálva megállapítható, hogy a felperes tudatában volt annak, miszerint felmondás jogellenességére és a továbbfoglalkoztatásra vonatkozó ítéleti rendelkezést fellebbezéssel nem támadta, ahogy arról is tudhatott - mert saját előadása szerint a munkáltató behívásakor eljár mind az első-, mind a másodfokú bíróság kezelő irodáján,

arról nem is beszélve, hogy volt jogi képviselője a munkaügyi perben, így a laikus mivoltára hivatkozás súlytalan -, hogy az ottani alperes fellebbezést nem terjesztett elő. Ennek megfelelően akkor járt volna el helyesen, ha a munkavégzésre jelentkezik, hiszen a felmondása jogellenességének megállapításával és a továbbfoglalkoztatása elrendelésével erre a meglévő munkaviszonya alapján köteles lett volna. S amíg egy csatlakozó fellebbezés lehetősége a részjogerőre vonatkozó záradék kiállítását az elsőfokú bíróság részéről akadályozhatta, ez a felperes oldalán a kötelezettsége alól nem teremthetett kibúvót, mert előtte is ismert volt a munkáltató fellebbezésének hiánya, miként a továbbfoglalkoztatás szándéka következett a munkavégzésre való felhívásból is. A felperes azzal, hogy a munkaviszonyán alapuló kötelezettsége ellenére nem vette fel a munkát, ezen jogellenes magatartására kíván az alperessel szembeni előnyök szerzésére hivatkozni, amit a Ptk. 4. §-ának (4) bekezdése tilalmaz.

Azt megalapozottan kifogásolta a felperes a fellebbezésében, hogy az alperes javára munkadíjat állapított meg perköltségként az elsőfokú bíróság. Ezzel szemben tény, hogy az alperes képviselője **Bról Mra** utazva egy alkalommal a tárgyaláson megjelent, és ezzel összefüggésben nem munkadíjra, hanem az utazással felmerült készkiadása megtérítésére tartott igényt, ami a Pp. 75. §-ának (3) bekezdése alapján megillette. A felmerült útiköltség igazolására az elsőfokú bíróság valóban nem hívta fel az alperes képviselőjét, ám az általa kért és megítélt összeg nem tekinthető eltúlzottnak, akár személygépkocsi, akár tömegközlekedés (vasút és helyi tömegközlekedési eszköz) került igénybevételre, figyelemmel a.... Zrt. és a honlapján elérhető adatokra. Emiatt nem volt ok az alperes javára megállapított perköltséget sem mellőzni, sem annak összegét mérsékelni.

A „Magyarország tartozik nekem még egy ítélettel a továbbfoglalkoztatás tárgyában” kérdéskörrel az ítéletábra nem foglalkozott, mert ez nem képezte, és nem is képezhette a per tárgyát.

A leírtak miatt az ítéletábra az első fokú ítéletet annak helyes indokainál fogva a Pp. 253. §-ának (2) és 254. §-ának (3) bekezdései alapján helybenhagyta annak megjegyzésével, hogy a pártfogó ügyvédi tevékenység ellátásának nem csupán a fél által elkészített fellebbezés és egyéb beadványok „ellenjegyzésében” kellene kimerülnie, hanem a szakszerű képviseletben.

A felperes a fellebbezési eljárásban is pervesztes lett, ám az alperesnek költsége nem merült fel, ezért ennek kérdésében az ítéletábrának határoznia nem kellett. A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díjának viseléséről az ítéletábra a felperes pervesztességére tekintettel rendelkezett a Pp. 87. §-ának (2) bekezdése szerint, azt az állam viseli a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény 11/A. §-ának (2) bekezdése értelmében. A le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a pervesztes felperes személyes költségmentessége okán a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és a 14. §-a alapján ugyancsak az állam viseli.

Debrecen, 2014. június hó 19. napján

dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, dr.
Pribula László sk. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő